

SCHOOLVOORSTELLINGEN

LUISTER

ASTRID BUSSINK

Dit lesmateriaal bestaat uit twee delen:

DOCENTENHANDLEIDING

Deze docentenhandleiding biedt handvatten om de documentaire te behandelen in de klas en geeft aanvullende achtergrondinformatie. Je kunt zelf op basis van tijd, behoefte en niveau bepalen hoeveel je uit dit materiaal gebruikt en of je kiest voor een klassikale, individuele of groepsgewijze aanpak.

OPDRACHTEN VOOR LEERLINGEN

Deze opdrachten kunnen apart geopend en/of geprint worden voor de leerlingen. Ze komen ook terug in de docentenhandleiding.

ADVIES: PO GROEP 6, 7, 8 EN BRUGKLAS

Dit materiaal sluit aan bij de volgende kern-doelen voor het primair onderwijs: Nederlands 1,2,5 en Kunstzinnige oriëntatie 54, 55, 56.

idfa

WAT IS EEN DOCUMENTAIRE?

Voordat je **LUISTER** bekijkt met je klas, is het handig als de leerlingen weten wat een documentaire is. Hieronder vind je een aantal mogelijke werkvormen om het begrip documentaire helder te krijgen en/of hun voorkennis te activeren:

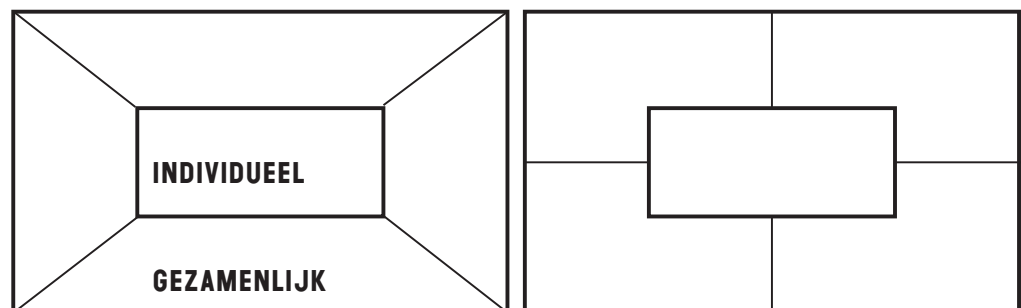
Laat de leerlingen in tweetallen een woordweb maken, met in het midden het woord 'documentaire'. Welke associaties hebben zij bij dit begrip? Bespreek de uitkomsten klassikaal.

Laat de leerlingen in groepjes van vier een placemat maken, waarin ze om te beginnen – ieder voor zich – kenmerken en kernwoorden van het genre documentaire beschrijven. Elke leerling doet dit in een eigen vak van de placemat (zie voorbeelden hieronder). Overeenkomstige antwoorden van het groepje worden in het middelste vak genoteerd. Alle viertallen presenteren hun uitkomsten aan de rest van de klas. Inventariseer aan het eind wat de verschillende groepjes van elkaar hebben opgestoken.

Onderzoek, klassikaal of in kleine groepjes, welke documentaires de leerlingen al gezien hebben (thuis, op IDFA, op school of ergens anders). Laat ze vervolgens nadenken over de volgende vragen: Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt? Welke onderwerpen komen er aan bod? Wat is het verschil tussen een documentaire en een film? Wat is het doel van een documentaire? Geeft een documentaire de werkelijkheid weer, zoals we die kennen? Waarom (niet)? Koppel de uitkomsten klassikaal terug, indien de leerlingen in kleine groepjes werken.

Als voorbereiding kun je ook met je leerlingen een van de vele documentaires kijken via Docschool Online.

Kijk onder: www.idfa.nl > Meer IDFA > Onderwijs > Docschool Online. Bij de films is ook lesmateriaal beschikbaar.

INHOUD

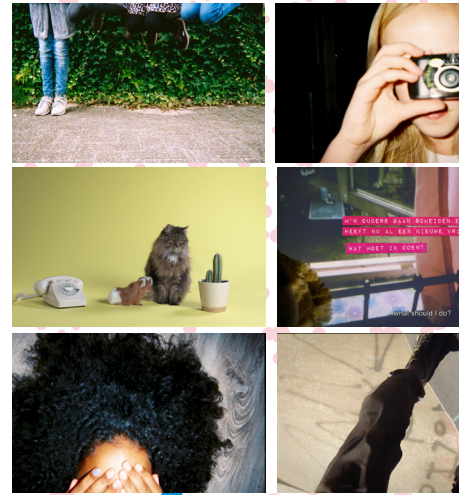
Enige voorkennis over de inhoud maakt een documentaire eenvoudiger te plaatsen en te interpreteren. Ook voorkomt het eventuele onaangename verrassingen. Voor het bekijken van de documentaire **LUISTER** is het raadzaam om de trailer in de klas te bekijken via <https://www.idfa.nl/film/6c319029-5dee-411a-a149-329cbe271478/l-i-s-t-e-n> en/of samen met de leerlingen de korte inhoudsbeschrijving lezen.

WAAR GAAT 'LUISTER' OVER?

Het leven kan soms overweldigend zijn als je opgroeit. Zeker als je niet altijd iemand hebt bij wie je je verhaal kwijt kunt. Gelukkig biedt de Kindertelefoon een luisterend oor. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten met een persoon die zonder oordeel naar hen luistert. In **LUISTER** hoor je een aantal voorbeelden van gesprekken die kinderen en jongeren dagelijks voeren met de Kindertelefoon. Zoals het meisje wiens ouders gaan scheiden en de jongen die ermee worstelt dat hij verliefd is op een jongen uit zijn klas. Maar kinderen bellen ook gewoon voor een gesprekje over hun huisdier, om hun auditie voor The Voice Kids te oefenen of om kattenkwaad uit te halen. De soms grappige, maar ook verdrietige geluidsfragmenten worden ondersteund door afwisselende beelden, die duidelijk maken naar welk gesprek je aan het luisteren bent. **LUISTER** won in 2017 de IDFA Special Jury Award for Children's Documentary.

VERWERKINGSOPDRACHTEN

Wanneer duidelijk is wat een documentaire in het algemeen inhoudt en waar **LUISTER** globaal over gaat, kunnen de leerlingen aan de slag met de specifieke verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten zijn onderverdeeld in opdrachten die voor de film en opdrachten die na de film worden gemaakt. De opdrachten zijn niet alleen te vinden in deze docentenhandleiding, maar ook op het opdrachtenblad, dat specifiek voor de leerlingen is bedoeld.

1 VOOR DE FILM

OPDRACHT

In **LUISTER** krijg je een kijkje in de wereld van de Kindertelefoon. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten.

- Naar wie ga jij toe als je je hart wilt luchten?
- Vind je het lastig om hulp te vragen? Waarom wel of waarom niet?
- Wat is voor jou het nut ervan?
- Wie komt er wel eens naar jou toe als hij/zij ergens mee zit?
- Op welke manier probeer jij diegene te helpen?
- Wissel je antwoorden uit met een klasgenoot.

CONTEXT

Niet alle documentaires zijn even makkelijk te begrijpen als de context, waarbinnen het onderwerp van de documentaire valt, niet of onvoldoende bekend is. Dit onderdeel voorziet in achtergrondkennis over het onderwerp van de film.

KINDERTELEFOON

De Kindertelefoon is dé plek in Nederland waar kinderen elke dag gratis

vertrouwelijke gesprekken kunnen voeren over onderwerpen die ze niet durven, kunnen of willen bespreken met mensen in hun omgeving. De Kindertelefoon voldoet hiermee aan artikel 12 en 13 van het Verdrag van de Rechten van het Kind: Kinderen ervaren dat er naar hen geluisterd wordt en dat zij serieus genomen worden, zodat zij leren vertrouwen op zichzelf en kunnen uitgroeien tot actieve burgers in onze maatschappij.

Het doel van de Kindertelefoon is om het zelfoplossend vermogen van kinderen te vergroten. Ruim 500 professioneel getrainde vrijwilligers en 43 betaalde krachten werken met elkaar aan het bereiken van dit doel. Dit doen ze door naar de kinderen te luisteren, hun vragen te beantwoorden en samen met hen naar oplossingen te zoeken. Als het nodig is, verwijzen de vrijwilligers kinderen door naar de best beschikbare (specialistische) hulp en ondersteunen ze de kinderen bij het zetten van een volgende stap.

De Kindertelefoon is 365 dagen per jaar via de telefoon en chat bereikbaar, van maandag tot en met zondag van 11.00 tot 21.00 uur. Chatten met een jonge vrijwilliger (16-19 jaar) kan van maandag t/m vrijdag tussen 18.00 en 20.00 uur.

2

VOOR DE FILM

OPDRACHT

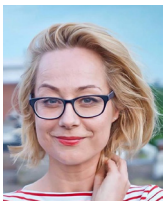
LUISTER gaat over de kindertelefoon. Bij de Kindertelefoon werken ruim 500 professioneel getrainde vrijwilligers, die naar kinderen luisteren en hun zelfoplossend vermogen proberen te vergroten.

- Wat vind jij van de Kindertelefoon? Waarom vind je dat?
- Over welke onderwerpen denk jij dat kinderen zoal bellen naar de Kindertelefoon?
- Waarom denk je dat de vrijwilligers van de Kindertelefoon graag bij de Kindertelefoon willen werken?
- Soms bellen kinderen voor de grap naar de Kindertelefoon. Wat vind jij daarvan en waarom vind je dat?
- Deel jouw antwoorden met een klasgenoot.

DE MAKER

*Waarom maakt iemand documentaires? Dit onderdeel biedt informatie over de regisseur van **LUISTER**: Astrid Bussink*

WIE IS DE MAKER VAN 'LUISTER'?

Astrid Bussink besloot na de kunstacademie en een baan als fotoredacteur bij een tijdschrift om tóch de filmacademie in Schotland te gaan doen en maakster van fictiefilms (speelfilms) te worden. Totdat ze een waargebeurd verhaal tegenkwam, dat te mooi was om links te laten liggen. Ze besloot om daar een documentaire voor volwassenen over te maken. Daarna kon ze zich altijd nog op de wereld van de film storten, was haar idee. Astrids eerste documentaire won een belangrijke prijs. Vanaf dat moment had ze de smaak te pakken. Inmiddels heeft ze al vele documentaires op haar naam staan. "Een documentaire is geslaagd als je erom kunt huilen en lachen tegelijk," aldus

Bussink. "Als je mensen weet te raken." Naast het maken van documentaires gaf Astrid les aan de filmacademie en deed ze klussen voor de televisie. Sinds kort werkt ze als eindredacteur bij de VPRO. **L U I S T E R** is Astrids vierde jeugddocumentaire en won in 2017 de IDFA Special Jury Award for Children's Documentary.

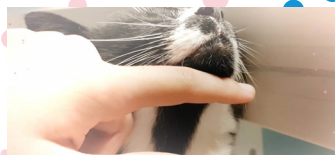
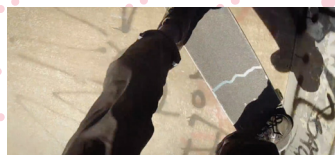
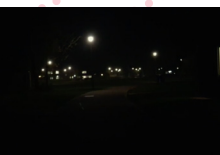
3

NA DE FILM

OPDRACHT

De maakster van **L U I S T E R**, Astrid Bussink, vindt een documentaire geslaagd als je erom kunt huilen en lachen tegelijk. Er mag dus humor in een film zitten en het mag ook over gevoelige onderwerpen gaan.

- In hoeverre heb jij dit teruggezien in **L U I S T E R**? Noem twee momenten in de film waar je humor in zag of hoorde en twee momenten van kwetsbaarheid/gevoeligheid.
- Wanneer vind jij een documentaire geslaagd en waarom?
- Wat vond je van **L U I S T E R** en waarom?
- Deel je antwoord met een klasgenoot.

DOCENTEN

DE TOTSTANDKOMING

Wat zijn de beweegredenen van een documentairemaker om een bepaald onderwerp nader te belichten? Dit onderdeel geeft inzicht in hoe een idee ontstaat en zich ontwikkelt.

HOE IS HET IDEE ONTSTAAN?

In haar jonge jaren heeft Astrid Bussink, de maakster van **L U I S T E R**, zelf wel eens gebeld met de Kindertelefoon. Haar probleem? Ze was verliefd op twee jongens tegelijkertijd en wist niet wat ze daarmee moest. Wat ze zich goed herinnert aan dit gesprek, is dat ze zich ontzettend serieus genomen voelde. Het was een fijne ervaring om haar hart te luchten bij een onafhankelijk persoon.

Terugdenkend aan dit moment, vroeg ze zich af of de Kindertelefoon nog bestond en ze kwam er al gauw achter dat de Kindertelefoon nog altijd een belangrijke functie vervult voor kinderen.

Als filmmaker zag ze dat de Kindertelefoon een bron van indrukwekkende verhalen van kinderen is en tegelijkertijd ook hoe lastig het is om daar een documentaire over te maken, want alles wat bij de Kindertelefoon besproken wordt, blijft privé. "Hoe kun je daar dan tóch een film over maken?" vroeg ze zich af. Daar heeft ze een oplossing voor bedacht (zie: 'het filmproces').

Wat Astrid belangrijk vond om te laten zien in '**L U I S T E R**', is dat kinderen nooit zouden hoeven te aarzelen om hulp te vragen. De Kindertelefoon is er voor iedereen en elke vraag is welkom. Ook wil ze belichten dat kinderen diep van binnen vaak al veel goede antwoorden op hun eigen vragen hebben en dat ze de kracht in zichzelf hebben om met hun problemen aan de slag te gaan.

4

NA DE FILM

OPDRACHT

De maakster van **LUISTER**, Astrid Bussink, wil met haar film laten zien dat alle kinderen en alle vragen welkom zijn bij de Kindertelefoon. Ook wil ze kinderen het vertrouwen geven dat ze zelf vaak het antwoord op hun eigen vragen hebben.

- Wat vind je van Astrids idee om een film over de Kindertelefoon te maken? Waarom vind je dat?
- Zou jij de Kindertelefoon bellen als je ergens mee zit, denk je? Waarom wel of waarom niet?
- Wat doe jij als je een vraag hebt waar je het antwoord niet op weet?
- Waarom is het belangrijk dat de medewerkers van de Kindertelefoon kinderen zelf na laten denken over het antwoord op hun vragen, denk je?
- Wissel je antwoord uit met een klasgenoot.

DOCENTEN

HET FILMPROCES

Elke documentaire is uniek, omdat het productieproces nooit van tevoren in zijn geheel vastligt. Dit onderdeel biedt inzicht in wat er allemaal komt kijken bij het filmproces van een documentaire.

PUZZELN MET BEELD EN GELUID

De regisseur van een film krijgt vaak alle lof. Bijzonder aan **LUISTER** is dat de film grotendeels door de editor is gemaakt. In nauw overleg met Astrid, uiteraard. Het editen – het verzamelen, samenstellen en ordenen van alle beelden en geluiden – speelde een belangrijke rol bij het maken van deze documentaire. “Het was soms één grote puzzel”, vertelt Astrid, “om alle beelden en geluiden in elkaar te passen”. We hadden de verhalen van de kinderen in audio (geluid), beelden die een ander groepje kinderen voor ons gemaakt had én de teksten die we over de beelden heen wilden plakken. Het kostte veel tijd om alles met elkaar te laten kloppen.’

Waarom koos de maakster voor deze originele en ook ‘ingewikkelde’ constructie?

Bij het maken van haar filmplan was het belangrijk dat Astrid er rekening mee hield, dat je bij de Kindertelefoon niet zomaar gesprekken met kinderen kunt opnemen of filmopnames kunt maken van de medewerkers. Hoe kon ze tóch een documentaire maken over de Kindertelefoon, met behoud van de privacy van de kinderen en medewerkers? Daar had ze een creatief idee voor nodig. En dat idee was er al gauw.

Eerst bedacht ze een aantal onderwerpen, zoals scheiden, eenzaamheid, pesten en homoseksualiteit. Daarna ging ze op zoek naar kinderen die iets met deze onderwerpen hadden en mee wilden werken aan een film over de Kindertelefoon. Deze kinderen heeft ze het idee van de film uitgelegd en instructie gegeven om de Kindertelefoon te bellen, vanuit hun eigen huis. Dit deden de kinderen niet als zichzelf, want dan zouden de geluidsoptnames niet gemaakt mogen worden, maar als ‘acteurs’. De medewerkers van de Kindertelefoon wisten wél dat er opnames gemaakt zouden worden, maar wisten niet wie van alle kinderen die ze op een dag spreken een acteur was en wie niet. En dus ook niet over welke onderwerpen ‘de kinderen van de film’ zouden bellen. Dit

was belangrijk om de echtheid van de gesprekken te bewaken. Alle stemmen die je hoort van de medewerkers van de Kindertelefoon zijn dus echt en zij voerden een gesprek zoals zij dat altijd met kinderen voeren.

Omdat Astrid de kinderen die meewerkten aan haar film tijdens het maakproces nooit heeft gezien of heel uitgebreid heeft gesproken, heeft ze geen idee in hoeverre de gesprekken die zij voerden met de medewerkers dichtbij hun eigen beleving stonden. Wat ze wél weet, is dat het jongetje dat in een asielzoekerscentrum woont, in het echt ook gevlucht is en in een asielzoekerscentrum heeft gewoond. En dat het jongetje dat denkt dat hij op jongens valt, in het echt op meisjes valt. En dat het meisje met de gescheiden ouders zelf een vriendin heeft wiens ouders uit elkaar zijn. Astrid heeft deze kinderen pas tijdens de première van haar film ontmoet.

In eerste instantie had Astrid allerlei animaties had laten maken bij de geluidsopnames van de kinderen. Dat bleek veel te veel af te leiden van hun verhalen. Je kon die verhalen als kijker moeilijk uit elkaar halen, omdat de beelden veel te 'aanwezig' en te druk waren. Om die reden besloot Astrid om ook de beelden in haar film aan kinderen over te laten. Ze heeft een ander groepje kinderen gevraagd om beelden te verzamelen bij de onderwerpen die ze had bedacht, zoals bijvoorbeeld de skater die je ziet in de film. Ze vroeg hem om beelden te bedenken bij een verhaal over een jongen die anderen pest, om de aandacht van zijn eigen probleem af te leiden. Deze jongen is met zijn GO PRO camera op pad gegaan en heeft de beelden daarna overgedragen aan Astrid. Aan het meisje dat de beelden bij het verhaal over het asielzoekerscentrum verzorgde, heeft Astrid gevraagd wat ze uit het raam zag toen ze nog in een AZC woonde. Deze beelden van het meisje heeft ze vervolgens gemixt met de geluidsopname van de jongen die vertelt over hoe het is om in een asielzoekerscentrum te leven.

De beelden in de film, zorgen ervoor dat je als kijker beter begrijpt wie je hoort praten, zodat je de verhaallijnen goed uit elkaar kunt houden. Naast de beelden die matchen met de verhalen, zie je ook losse beelden in de film. Hiermee wil Astrid duidelijk maken dat er, los van de vier verhalen in de film, heel veel kinderen zijn die de Kindertelefoon bellen. En met heel veel verhalen. Om deze losse beelden te verzamelen, heeft ze wegwerpcamera's verstuurd aan een grote groep kinderen, met de volgende uitleg: Stel, jij zit met een situatie waardoor je de Kindertelefoon zou willen bellen. Kun je mij een kijkje geven in jouw leven? Hoe ziet het eruit? Uit alle foto's reacties die ze hierop kreeg, heeft Astrid een selectie gemaakt, die ze gebruikte in de film. Tijdens het maken van **LUISTER** heeft Astrid zichzelf continu de vraag gesteld: "Geloof ik dit? Voelt het écht?" Die echtheid, authenticiteit, is heel belangrijk in een documentaire. Doordat de medewerkers van de Kindertelefoon compleet zichzelf waren en geen idee hadden dat ze acteurs aan de lijn hadden, vergaten te kinderen zelf ook dat ze acteerden en gingen ze volledig mee in hun eigen verhaal. Hierdoor werden de gesprekken als vanzelf geloofwaardig. En dat was precies de bedoeling.

NB. Voor leerkrachten die **LUISTER** niet gezien hebben en wel met hun klas aan de slag gaan met het lesmateriaal, volgt hier een toelichting op deelvraag drie van opdracht 6: De kat en de cavia in de documentaire, vertegenwoordigen de medewerkers van de Kindertelefoon. De maakster heeft de beelden met deze dieren erin gebracht, om wat luchtigheid te scheppen in een relatief 'zwaar' onderwerp.

5

NA DE FILM

OPDRACHT

Let op! Deze vraag kun je alleen beantwoorden nadat je het stukje 'Puzzelen met beeld en geluid' in de docentenhandleiding gelezen hebt.

LUISTER is een creatieve puzzel van audio-opnames, beelden en teksten, waarin kinderen een belangrijke rol hebben gespeeld.

- Wat vind jij ervan dat de maakster van **LUISTER** kinderen heeft gevraagd om hulp bij het verzamelen van geluidsopnames en beelden? Waarom vind je dat?

Maakster Astrid heeft een plan bedacht, waarmee ze kon laten zien en horen hoe de Kindertelefoon werkt en tóch de privacy van kinderen kon garanderen. Dit lukte, doordat de kinderen acteurs waren en de medewerkers niet.

- Wat betekent het voor jou dat de gesprekken die je hoort in de documentaire, om privacy redenen, niet helemaal echt zijn? Waarom vind je dat?

- In de film zie je een cavia en een kat voorbij komen. Waarom denk jij dat de maakster dat heeft gedaan? En wie zouden die cavia en kat in het echte leven kunnen zijn, volgens jou

- Deel je antwoorden met een klasgenoot.

6

OPDRACHT

Kies uit één of meer van de volgende opdrachten.

Creatieve opdracht: (F)Luister

Maak een groepje van minimaal tien personen en vorm een kring. Eén persoon bedenkt een woord of een korte zin en fluistert die door aan de persoon links van hem/haar. Dit gaat zo door, totdat het woord/zinnetje weer bij de bedenker is. Wat komt eruit? Heeft iedereen goed ge(f)luisterd?

Creatieve opdracht 2: Beeld & Geluid

Benodigdheden: papier/pennen (of computers), camera's/telefoons, printer

Verdeel de groep in duo's. Elk duo schrijft samen een kort verhaal of beschrijft een situatie, over een zelf gekozen onderwerp. Als het verhaal af is, bedenken ze een beeld dat bij dit verhaal past. Daar maken ze een foto van. Als alle verhalen en foto's af zijn, worden ze apart van elkaar ingezameld. Aan de groep de opdracht om bij elk verhaal het juiste beeld te vinden.

NB Het zoeken van de 'beeld/geluid-matches' kan klassikaal of in kleine groepjes uitgevoerd worden.

Creatieve opdracht 3: Beeldverhalen

Benodigdheden: camera's/telefoons, printer, tijdschriften, potloden/stiften

Iedereen in de groep maakt of zoekt drie beelden voor zichzelf, die samen iets vertellen. Bedenk een kort verhaal bij de beelden. Daarna wisselt iedereen met minstens drie personen zijn beeldverhaal uit: Eerst laat je de ander kijken en raden, daarna vertel je welke boodschap jij wilde vertellen met je beelden.

Creatieve opdracht 4: Rollenspel

Verdeel de groep in duo's. Speler 1 speelt een kind dat naar de kindertelefoon belt met een (verzonnen of echt) probleem. Speler 2 speelt de kindertelefoonmedewerker en probeert het kind te helpen.

LUISTER

Astrid Bussink, 2017, 15 minuten

LUISTER kwam tot stand in samenwerking met de KRO-NCRV, 'Een van de jongens' en de Kindertelefoon.

© IDFA 2018 | 020 6273329

Auteur: Lieke Beentjes

Eindredactie: IDFA, Marije Veenstra

Vormgeving: Madeline Hageman

www.idfa.nl

SCHOOLVOORSTELLINGEN

LUISTER

ASTRID BUSSINK

1

OPDRACHT 1 (VOOR DE FILM)

In **LUISTER** krijg je een kijkje in de wereld van de Kindertelefoon. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten.

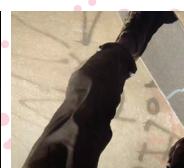
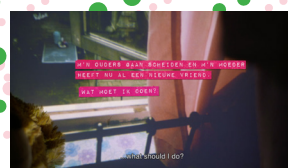
- Naar wie ga jij toe als je je hart wilt luchten?
- Vind je het lastig om hulp te vragen? Waarom wel of waarom niet?
- Wat is voor jou het nut ervan?
- Wie komt er wel eens naar jou toe als hij/zij ergens mee zit?
- Op welke manier probeer jij diegene te helpen?
- Wissel je antwoorden uit met een klasgenoot.

2

OPDRACHT 2 (VOOR DE FILM)

LUISTER gaat over de kindertelefoon. Bij de Kindertelefoon werken ruim 500 professioneel getrainde vrijwilligers, die naar kinderen luisteren en hun zelfoplossend vermogen proberen te vergroten.

- Wat vind jij van de Kindertelefoon? Waarom vind je dat?
- Over welke onderwerpen denk jij dat kinderen zoal bellen naar de Kindertelefoon?
- Waarom denk je dat de vrijwilligers van de Kindertelefoon graag bij de Kindertelefoon willen werken?
- Soms bellen kinderen voor de grap naar de Kindertelefoon. Wat vind jij daarvan en waarom vind je dat?
- Deel jouw antwoorden met een klasgenoot.

WAAR GAAT 'LUISTER' OVER?

Het leven kan soms overweldigend zijn als je opgroeit. Zeker als je niet altijd iemand hebt bij wie je je verhaal kwijt kunt. Gelukkig biedt de Kindertelefoon een luisterend oor. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten met een persoon die zonder oordeel naar hen luistert. In **LUISTER** hoor je een aantal voorbeelden van gesprekken die kinderen en jongeren dagelijks voeren met de Kindertelefoon. Zoals het meisje wiens ouders gaan scheiden en de jongen die ermee worstelt dat hij verliefd is op een jongen uit zijn klas. Maar kinderen bellen ook gewoon voor een gesprekje over hun huisdier, om hun auditie voor The Voice Kids te oefenen of om kattenkwaad uit te halen. De soms grappige, maar ook verdrietige geluidsfragmenten worden ondersteund door afwisselende beelden, die duidelijk maken naar welk gesprek je aan het luisteren bent.

3

LEERLINGEN

4

5

OPDRACHT 3 (VOOR/NA DE FILM)

De maakster van **LUISTER**, Astrid Bussink, vindt een documentaire geslaagd als je erom kunt huilen en lachen tegelijk. Er mag dus humor in een film zitten en het mag ook over gevoelige onderwerpen gaan.

- In hoeverre heb jij dit teruggezien in **LUISTER**? Noem twee momenten in de film waar je humor in zag of hoorde en twee momenten van kwetsbaarheid/gevoeligheid.
- Wanneer vind jij een documentaire geslaagd en waarom?
- Wat vond je van **LUISTER** en waarom?
- Deel je antwoord met een klasgenoot.

OPDRACHT 4 (NA DE FILM)

De maakster van **LUISTER**, Astrid Bussink, wil met haar film laten zien dat alle kinderen en alle vragen welkom zijn bij de Kindertelefoon. Ook wil ze kinderen het vertrouwen geven dat ze zelf vaak het antwoord op hun eigen vragen hebben.

- Wat vind je van Astrids idee om een film over de Kindertelefoon te maken? Waarom vind je dat?
- Zou jij de Kindertelefoon bellen als je ergens mee zit, denk je? Waarom wel of waarom niet?
- Wat doe jij als je een vraag hebt waar je het antwoord niet op weet?
- Waarom is het belangrijk dat de medewerkers van de Kindertelefoon kinderen zelf na laten denken over het antwoord op hun vragen, denk je?
- Wissel je antwoord uit met een klasgenoot.

OPDRACHT 5 (NA DE FILM)

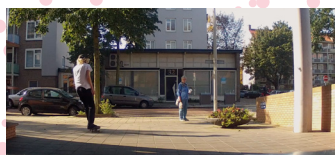
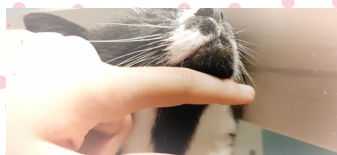
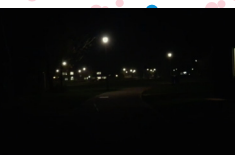
Let op! Deze vraag kun je alleen beantwoorden nadat je het stukje 'Puzzelen met beeld en geluid' in de docentenhandleiding gelezen hebt.

LUISTER is een creatieve puzzel van audio-opnames, beelden en teksten, waarin kinderen een belangrijke rol hebben gespeeld.

- Wat vind jij ervan dat de maakster van **LUISTER** kinderen heeft gevraagd om hulp bij het verzamelen van geluidsoptnames en beelden? Waarom vind je dat?

Maakster Astrid heeft een plan bedacht, waarmee ze kon laten zien en horen hoe de Kindertelefoon werkt en tóch de privacy van kinderen kon garanderen. Dit lukte, doordat de kinderen acteurs waren en de medewerkers niet.

- Wat betekent het voor jou dat de gesprekken die je hoort in de documentaire, om privacy redenen, niet helemaal echt zijn? Waarom vind je dat?
- In de film zie je een cavia en een kat voorbij komen. Waarom denk jij dat de maakster dat heeft gedaan? En wie zouden die cavia en kat in het echte leven kunnen zijn, volgens jou
- Deel je antwoorden met een klasgenoot.

6

LEERLINGEN

OPDRACHT 6 (NA DE FILM)

Kies uit één of meer van de volgende opdrachten.

Creatieve opdracht: (F)Luister

Maak een groepje van minimaal tien personen en vorm een kring. Eén persoon bedenkt een woord of een korte zin en fluistert die door aan de persoon links van hem/haar. Dit gaat zo door, totdat het woord/zinnetje weer bij de bedenker is. Wat komt eruit? Heeft iedereen goed ge(f)luisterd?

Creatieve opdracht 2: Beeld & Geluid

Benodigheden: papier/pennen (of computers), camera's/telefoons, printer

Verdeel de groep in duo's. Elk duo schrijft samen een kort verhaal of beschrijft een situatie, over een zelf gekozen onderwerp. Als het verhaal af is, bedenken ze een beeld dat bij dit verhaal past. Daar maken ze een foto van. Als alle verhalen en foto's af zijn, worden ze apart van elkaar ingezameld. Aan de groep de opdracht om bij elk verhaal het juiste beeld te vinden.

NB Het zoeken van de 'beeld/geluid-matches' kan klassikaal of in kleine groepjes uitgevoerd worden.

Creatieve opdracht 3: Beeldverhalen

Benodigheden: camera's/telefoons, printer, tijdschriften, potloden/stiften

Iedereen in de groep maakt of zoekt drie beelden voor zichzelf, die samen iets vertellen. Bedenk een kort verhaal bij de beelden. Daarna wisselt iedereen met minstens drie personen zijn beeldverhaal uit: Eerst laat je de ander kijken en raden, daarna vertel je welke boodschap jij wilde vertellen met je beelden.

Creatieve opdracht 4: Rollenspel

Verdeel de groep in duo's. Speler 1 speelt een kind dat naar de kindertelefoon belt met een (verzonnen of echt) probleem. Speler 2 speelt de kindertelefoonmedewerker en probeert het kind te helpen.

SCHOOLVOORSTELLINGEN

LUISTER

ASTRID BUSSINK

1

OPDRACHT 1 (VOOR DE FILM)

In **LUISTER** krijg je een kijkje in de wereld van de Kindertelefoon. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten.

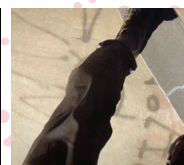
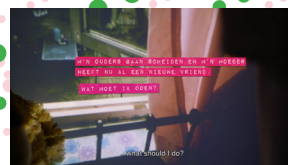
- Naar wie ga jij toe als je je hart wilt luchten?
- Vind je het lastig om hulp te vragen? Waarom wel of waarom niet?
- Wat is voor jou het nut ervan?
- Wie komt er wel eens naar jou toe als hij/zij ergens mee zit?
- Op welke manier probeer jij diegene te helpen?
- Wissel je antwoorden uit met een klasgenoot.

2

OPDRACHT 2 (VOOR DE FILM)

LUISTER gaat over de kindertelefoon. Bij de Kindertelefoon werken ruim 500 professioneel getrainde vrijwilligers, die naar kinderen luisteren en hun zelfoplossend vermogen proberen te vergroten.

- Wat vind jij van de Kindertelefoon? Waarom vind je dat?
- Over welke onderwerpen denk jij dat kinderen zoal bellen naar de Kindertelefoon?
- Waarom denk je dat de vrijwilligers van de Kindertelefoon graag bij de Kindertelefoon willen werken?
- Soms bellen kinderen voor de grap naar de Kindertelefoon. Wat vind jij daarvan en waarom vind je dat?
- Deel jouw antwoorden met een klasgenoot.

WAAR GAAT 'LUISTER' OVER?

Het leven kan soms overweldigend zijn als je opgroeit. Zeker als je niet altijd iemand hebt bij wie je je verhaal kwijt kunt. Gelukkig biedt de Kindertelefoon een luisterend oor. De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar, die hun hart willen luchten en in vertrouwen willen praten met een persoon die zonder oordeel naar hen luistert. In **LUISTER** hoor je een aantal voorbeelden van gesprekken die kinderen en jongeren dagelijks voeren met de Kindertelefoon. Zoals het meisje wiens ouders gaan scheiden en de jongen die ermee worstelt dat hij verliefd is op een jongen uit zijn klas. Maar kinderen bellen ook gewoon voor een gesprekje over hun huisdier, om hun auditie voor The Voice Kids te oefenen of om kattenkwaad uit te halen. De soms grappige, maar ook verdrietige geluidsfragmenten worden ondersteund door afwisselende beelden, die duidelijk maken naar welk gesprek je aan het luisteren bent.

3

LEERLINGEN

4

5

OPDRACHT 3 (VOOR/NA DE FILM)

De maakster van **LUISTER**, Astrid Bussink, vindt een documentaire geslaagd als je erom kunt huilen en lachen tegelijk. Er mag dus humor in een film zitten en het mag ook over gevoelige onderwerpen gaan.

- In hoeverre heb jij dit teruggezien in **LUISTER**? Noem twee momenten in de film waar je humor in zag of hoorde en twee momenten van kwetsbaarheid/gevoeligheid.
- Wanneer vind jij een documentaire geslaagd en waarom?
- Wat vond je van **LUISTER** en waarom?
- Deel je antwoord met een klasgenoot.

OPDRACHT 4 (NA DE FILM)

De maakster van **LUISTER**, Astrid Bussink, wil met haar film laten zien dat alle kinderen en alle vragen welkom zijn bij de Kindertelefoon. Ook wil ze kinderen het vertrouwen geven dat ze zelf vaak het antwoord op hun eigen vragen hebben.

- Wat vind je van Astrids idee om een film over de Kindertelefoon te maken? Waarom vind je dat?
- Zou jij de Kindertelefoon bellen als je ergens mee zit, denk je? Waarom wel of waarom niet?
- Wat doe jij als je een vraag hebt waar je het antwoord niet op weet?
- Waarom is het belangrijk dat de medewerkers van de Kindertelefoon kinderen zelf na laten denken over het antwoord op hun vragen, denk je?
- Wissel je antwoord uit met een klasgenoot.

OPDRACHT 5 (NA DE FILM)

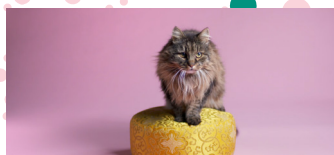
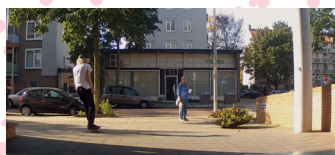
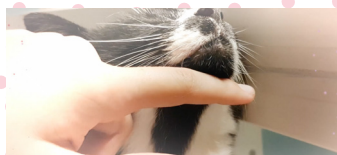
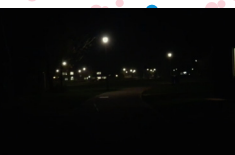
Let op! Deze vraag kun je alleen beantwoorden nadat je het stukje 'Puzzelen met beeld en geluid' in de docentenhandleiding gelezen hebt.

LUISTER is een creatieve puzzel van audio-opnames, beelden en teksten, waarin kinderen een belangrijke rol hebben gespeeld.

- Wat vind jij ervan dat de maakster van **LUISTER** kinderen heeft gevraagd om hulp bij het verzamelen van geluidsopnames en beelden? Waarom vind je dat?

Maakster Astrid heeft een plan bedacht, waarmee ze kon laten zien en horen hoe de Kindertelefoon werkt en tóch de privacy van kinderen kon garanderen. Dit lukte, doordat de kinderen acteurs waren en de medewerkers niet.

- Wat betekent het voor jou dat de gesprekken die je hoort in de documentaire, om privacy redenen, niet helemaal echt zijn? Waarom vind je dat?
- In de film zie je een cavia en een kat voorbij komen. Waarom denk jij dat de maakster dat heeft gedaan? En wie zouden die cavia en kat in het echte leven kunnen zijn, volgens jou
- Deel je antwoorden met een klasgenoot.

6

LEERLINGEN

OPDRACHT 6 (NA DE FILM)

Kies uit één of meer van de volgende opdrachten.

Creatieve opdracht: (F)Luister

Maak een groepje van minimaal tien personen en vorm een kring. Eén persoon bedenkt een woord of een korte zin en fluistert die door aan de persoon links van hem/haar. Dit gaat zo door, totdat het woord/zinnetje weer bij de bedenker is. Wat komt eruit? Heeft iedereen goed ge(f)luisterd?

Creatieve opdracht 2: Beeld & Geluid

Benodigheden: papier/pennen (of computers), camera's/telefoons, printer

Verdeel de groep in duo's. Elk duo schrijft samen een kort verhaal of beschrijft een situatie, over een zelf gekozen onderwerp. Als het verhaal af is, bedenken ze een beeld dat bij dit verhaal past. Daar maken ze een foto van. Als alle verhalen en foto's af zijn, worden ze apart van elkaar ingezameld. Aan de groep de opdracht om bij elk verhaal het juiste beeld te vinden.

NB Het zoeken van de 'beeld/geluid-matches' kan klassikaal of in kleine groepjes uitgevoerd worden.

Creatieve opdracht 3: Beeldverhalen

Benodigheden: camera's/telefoons, printer, tijdschriften, potloden/stiften

Iedereen in de groep maakt of zoekt drie beelden voor zichzelf, die samen iets vertellen. Bedenk een kort verhaal bij de beelden. Daarna wisselt iedereen met minstens drie personen zijn beeldverhaal uit: Eerst laat je de ander kijken en raden, daarna vertel je welke boodschap jij wilde vertellen met je beelden.

Creatieve opdracht 4: Rollenspel

Verdeel de groep in duo's. Speler 1 speelt een kind dat naar de kindertelefoon belt met een (verzonnen of echt) probleem. Speler 2 speelt de kindertelefoonmedewerker en probeert het kind te helpen.

SCHOOLVOORSTELLINGEN

WERK- VORMEN

Ter aanvulling op de lesbrief bij de IDFA documentaire zijn er in dit document verschillende werkvormen opgenomen. Dit document bevat een aantal werkvormen die net even anders zijn dan het klassikaal bespreken van de vragen. Welke werkvorm het beste bij je les past is afhankelijk van hoeveel tijd je hebt en op welke manier je de leerlingen wilt activeren.

WERKVORM 1, 2, 3 EN 5 zijn interactief en laten de leerlingen samen nadenken over de inhoud van de documentaire.

WERKVORM 3, 4 EN 5 laten de leerlingen op een creatieve wijze aan de slag gaan met de inhoud van de documentaire. De werkvormen zijn toepasbaar op de individuele lesbrieven die gemaakt zijn per documentaire.

idfa

1

WERKVORM 1

Je kunt groepjes maken van vier en daarbij de verschillende vragen van de algemene lesbrieff verdelen over de groepjes. Vervolgens laat je de groepjes werken aan de vragen en vraag je of ze hierover een korte presentatie willen geven. Hierbij mogen ze dan niet letterlijk de vraag en hun antwoord voorlezen maar is het de bedoeling dat ze er een lopend verhaal van maken van ongeveer 1-2 minuten.

TIJDSINDICATIE: 1 LESUUR

2

WERKVORM 2

Je kunt ervoor kiezen om de vragen van het laatste onderdeel van de leerlingen lesbrieff uit te voeren in debatvorm. Eerst laat je de leerlingen de vragen uit de lesbrieff beantwoorden. Vervolgens moeten ze in groepjes onderling bekijken wat voor stellingen ze zouden kunnen maken met betrekking tot de inhoud van de documentaire.

Het doel is dat er een aantal stellingen uitrolt waarover vervolgens met de hele klas een debat gevoerd kan worden.

- de docent is de debatleider;
- een jury van 4 leerlingen;
- verdeel de klas in twee gelijke groepen;
- een leerling moet staan wanneer hij spreekt;
- een leerling is verplicht om respectvolle omgangsvormen te hanteren.
- je verdient punten door:
  - goede argumenten aan te leveren;
  - duidelijk te articuleren;
  - humor;
  - respectvol met elkaar om te gaan;
  - snel to the point te komen.

TIJDSINDICATIE: 1 OF 2 LESUREN

Afhankelijk van de keuze om wel of niet andere vragen uit de algemene lesbrieff te behandelen.

3

WERKVORM 3

Aan het einde van elke documentaire kun je de leerlingen een korte reportage laten maken voor bijvoorbeeld NOS-kort. De documentaire dient als informatiebron waarmee ze een nieuws-item maken.

Ze moeten een stukje voorbereiden waarin ze:

- het onderwerp introduceren;
- vertellen wat hier opmerkelijk aan is;
- een korte vooruitblik geven: wat zal er gebeuren?;
- een afsluiting.

TIJDSINDICATIE: 1 OF 2 LESUREN.

4

WERKVORM 4

Aan het einde van elke documentaire kun je de leerlingen een tekst laten schrijven naar de hoofdpersoon. Dit kan in de vorm van een brief, een lied, een gedicht of een wensboom zijn.

TIJDSINDICATIE: NAAR EIGEN INZICHT

Deze opdracht kun je ook als huiswerk meegeven.

5

WERKVORM 5

Je kunt de leerlingen een vlog/podcast laten maken waarin ze een review geven over de documentaire. Je stelt een aantal eisen aan de vlog/podcast:

- Het moet goed verstaanbaar zijn.
- Het moet een inleiding, kern en een slot hebben.
- Er moet iets origineels in zitten (een jingle bijv.).
- Er moet een goed onderbouwde mening in zitten over de documentaire. Vind je de documentaire goed/slecht of iets anders, waarom vind je dat, welke onderdelen vond je ontbreken etc.

TIJDSINDICATIE: NAAR EIGEN INZICHT

Deze opdracht kun je ook als huiswerk meegeven.

TOT SLOT

IDFA is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kun je mailen naar: educatie@idfa.nl

TIP

Door middel van gratis lidmaatschap op Docschool Online op www.idfa.nl > Meer IDFA > Onderwijs > Docschool Online heb je toegang tot vele documentaires en bijbehorend lesmateriaal.